

Синій Вир

Регіональний еколого-освітній часопис

Озеро Синевир - водно-болотне угіддя міжнародного значення (Рамсарська конвенція)

Озеро Синевир - одне із семи природних чудес України

Газету засновано 21 березня 2001 року

Січень 2025 р.

№ 1 (369)

ПІДБИТО ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ НПП «СИНЕВИР» ЗА 2024 РІК

Науково-технічна рада НП «Синевир» стала важливою подією для обговорення досягнень та перспектив розвитку природоохоронної діяльності гірського краю. Відкриття засідання ознаменувалося доповіддю директора парку — Миколи Дербака, яка привернула значну увагу присутніх.

Микола Дербак розпочав свій виступ із привітання колег та запрошених з нагоди Дня заснування Національного природного парку «Синевир» - 36 років невтомної праці, відданості та любові до природи. Зупинив свою увагу на пройденому шляху становлення та розвитку природоохоронної установи. Висловив щире вдячність, як попередникам так і нинішнім працівникам, за відданість своїй справі, багаторічну працю, ініціативність та сумлінність. Побажав кожному міцного здоров'я, родинного тепла, нових звершень та миру. Подякував за підтримку та спільну роботу задля збереження та примноження унікальної природи нашого краю.

Підсумовуючи пройдений рік, Микола Юрійович провів аналіз основних здобутків парку за 2024 рік. Зокрема, було підкреслено успішне виконання програм із збереження рідкісних видів флори та фауни, включаючи низку

досліджень, спрямованих на моніторинг екосистеми парку, реалізацію міжнародних проектів тощо. Завдяки цим зусиллям було виявлено збільшення популяцій окремих видів, що перебувають під загрозою зникнення.

Одним із ключових аспектів доповіді стала тема сталого розвитку території парку. Микола Дербак наголосив на важливості екологічного туризму як засобу гармонійного поєднання економічного розвитку та охорони природи. У цьому контексті директор відзначив розширення туристичної інфраструктури - відкриття нових екологопросвітницьких стежок, створення та облаштування реабілітаційних центрів для тварин, зон відпочинку та інформаційних пунктів. Він підкреслив, що ці заходи здійснювалися з мінімальним впливом на природне середовище.

Враховуючи те, що Національний природний парк «Синевир», як державна установа, є платником багатьох податків і зборів, частина з них наповнює державний бюджет, а частина – місцевий.

Найбільші з них - податок на додану вартість, земельний податок, єдиний соціальний внесок, податок з доходів фізичних осіб, військовий збір, екологічний та туристичний збори.

та туристичний збори.

За минулий рік до місцевих бюджетів двох територіальних громад – Синевирської та Колочавської вже надійшли сплачені НП «Синевир» вище перераховані податки та збори на загальну суму 24 млн. 480 тис. грн. Зокрема, до місцевого бюджету Синевирської ОТГ перераховано 13 млн. 92 тис. грн.

(Для порівняння у 2022 і 2023 роках, таких же податків було сплачено до сільради на загальну суму 16 млн. 962 тис. грн.).

Натомість до місцевого бюджету Колочавської ОТГ перераховано 11 млн. 388 тис. грн.

(Для порівняння у 2022 і 2023 роках, таких же податків було сплачено до сільради на загальну суму 16 млн. 595 тис. грн.).

Директор наголосив, що перераховані податки та збори, які сплачуються парком, потужно сприяють забезпеченню місцевих бюджетів сільрад необхідними коштами для відбудови та поновлення інфраструктури, забезпечення освіти, медичних послуг та інших важливих сфер.

Сподівається, що ці отримані ними кошти є вагомим внеском у розвиток місцевих громад, особливо в умовах воєнного конфлікту, коли фінансові ресурси стають вкрай потрібними.

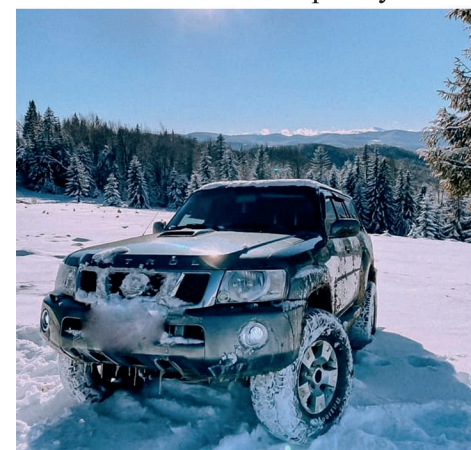
продовження на 2 стор.

«ДЖИПІНГ» У ПЗФ ЗАБОРОНЕНО

Верховна Рада України схвалила у другому читанні проєкт Закону № 11024 «Про внесення змін до Закону України «Про природно-заповідний фонд України» щодо забезпечення збереження територій та об'єктів природнозаповідного фонду». Народні депутати віддали 246 голосів «За».

Заборона «джипінгу» – без перебільшення нова сторінка нашого природоохоронного менеджменту. Шлях до прийняття цього Закону офіційно стартував після запуску петиції «Про врегулювання джипінгу в Україні» у вересні 2022 року. І сьогодні Закон прийнято в цілому.

«Джипінг на заповідних територіях забруднює ґрунти, знищує рослинний світ, шкодить диким тваринам. І сьогодні прийняття цього Закону є важливим кроком до європейських традицій управління природоохоронними територіями. Пересування на транспортних засобах частково залишиться лише для виконання службових обов'язків працівниками природоохоронних установ, правоохоронними органами та іншими службами. Якщо вам запропонують помилуватися краєвидами національного природного парку і використати для проїзду по природній території квадроцикл – знайте, що це незаконно. Закон про заборону джипінгу пройшов шлях довжиною понад 2 роки, має схвалення суспільства та підтриманий природоохоронними організаціями. Дякую всім причетним до прийняття цього рішення», - наголосила Світлана Гринчук.

сайт Міндовкілля

поч. на 1 стор.

Також директор закликав до ще більш активної участі в міжнародних проектах, співпраці між науковими установами, громадськими організаціями та органами місцевої влади.

На завершення виступу очільник парку висловив вдячність усім працівникам НПП "Синевир" за їхню самовіддану працю, а також партнерам, які сприяють розвитку парку.

Доповідь Миколи Дербак задала конструктивний тон для подальших обговорень у рамках засідання Науково-технічної ради, підкресливши важливість синергії зусиль для досягнення спільної мети — збереження та примноження природного багатства України.

Наступним розглядом питання порядку денного став звіт начальника відділу науки Юрія Тюха, який доповів про виконання науково-дослідних робіт та науково-технічних заходів за 2024 рік.

Йшлося про комплекс заходів, спрямованих на збереження, вивчення та відновлення унікальних екосистем парку. Даний звіт відображав основні результати виконаних науково-дослідних робіт та науково-технічних заходів.

Впродовж року науковий відділ НПП "Синевир" працював за такими основними напрямками як: моніторинг біорізноманіття, дослідження та спостереження біорізноманіття, інвентаризація флори та фауни на території парку та ін. Відбувалося вивчення популяцій рідкісних та зникаючих видів, здійснювалися регулярні спостереження за змінами у стані біоценозів під впливом кліматичних факторів, проводилися дослідження щодо стану лісових екосистем, збереження боліт та інших унікальних екосистем.

У рамках моніторингу біорізноманіття було виявлено декілька (ряд) представників тваринного світу, що раніше не реєструвалися на території парку. Зокрема, підтверджено стабільність популяції бурого ведмеда та рисі євразійської. Водночас виявлено скорочення чисельності певних видів амфібій, що потребує додаткових заходів з охорони.

Результати наукових спостережень за 2024 рік демонструють ефективність заходів зі збереження природи на території НПП "Синевир". Водночас наголошено на необхідності посилити моніторинг окремих екосистем та залучити додаткові ресурси для здійснення досліджень із застосуванням сучасних технологій у моніторингу природних процесів і вивчення та встановлення причин.

На завершення доповіді Юрій Юрійович висловив подяку всім партнерам та волонтерам, які долучилися до реалізації природоохоронних програм у 2024 році.

Наступним інформуванням присутніх став підсумковий звіт начальника відділу еколого-освітньої роботи НПП "Синевир", який доповів про ключові досягнення в реалізації запланованих екозаходів, спрямованих на популяризацію природоохоронної установи, підвищення рівня екологічної свідомості та збереження унікальної природи парку.

У свою чергу начальник відділу рекреації Федір Матічин доповів про розвиток туристичної інфраструктури парку за минулий рік. Зокрема Федір Федорович докладно проінформував присутніх про виконану роботу у звітному періоді, а саме - розширення та покращення мережі туристичних маршрутів, облаштування нових екостежок, кемпінгів, обладнаних інформаційними стендами та відпочинковими зонами тощо.

Головний природоохоронець НПП "Синевир" Василь Шишига у своєму виступі наголосив, що Національний природний парк "Синевир" є одним з найважливіших природоохоронних об'єктів, який забезпечує збереження унікальних природних екосистем Карпатського регіону. У 2024 році основна увага була зосереджена на виконанні заходів, спрямованих на охорону природи, відновлення екосистем та підвищення екологічної свідомості населення.

Звернув увагу на кліматичні зміни, через які все частіше спостерігаються явища, що впливають на біорізноманіття, зокрема зміна режимів річок і температурний стрес тощо. Наголосив на тому, що ліси на

території нацпарку зазнають впливу несприятливих кліматичних факторів, таких як посухи, шкідники, вітровали тощо. Це створює передумови для збільшення кількості сухоостою та вразливості деревостанів.

Вибіркове видалення сухостійних і хворих дерев із збереженням життєздатних дерев є оптимальним інструментом для досягнення екологічного балансу та сталого розвитку лісових насаджень в парку. На завершення було розглянуто комплекс заходів на 2025 рік щодо поліпшення санітарного стану лісів парку в порядку проведення санітарних рубок.

Наступним питанням порядку денного став виступ начальника відділу служби державної охорони ПЗФ Василя Суботи, який проаналізував стан справ щодо погодження проекту лімітів на спеціальне використання природних ресурсів на території національного природного парку НПП "Синевир" на 2025 рік.

Василь Іванович наголосив, що враховуючи природоохоронний статус парку та значення для збереження біорізноманіття, необхідно розробити чіткі обмеження щодо використання природних ресурсів, які не суперечать екологічним стандартам.

Для цього щорічно проводиться аналіз стану природних ресурсів. Перш за все - інвентаризація природних ресурсів Національного природного парку "Синевир", яка включає дослідження стану водних ресурсів, лісових масивів, флори і фауни, а також можливих екологічних загроз, які можуть виникнути через надмірне використання ресурсів. Саме на основі зібраних даних і досліджень визначаються конкретні ліміти для кожного виду спеціального використання ресурсів. У разі необхідності ліміти можуть бути

заступник директора Карпатського біосферного заповідника Федір Гамор, а також декан географічного факультету Ужгородського національного університету Іван Калинич, підсумували представлені доповіді та звіти діяльності за минулий рік.

Зокрема Федір Дмитрович високо оцінив проведену роботу парку, наголосивши на важливості виконаних завдань у різних напрямках діяльності. Він відзначив значний внесок відділу еколого-освітньої роботи у популяризацію природоохоронної установи, що сприяє формуванню екологічної свідомості серед населення.

Окрему увагу було приділено науковим дослідженням та спостереженням біорізноманіття, які проводив науковий відділ. Ці дослідження є важливими для збереження унікальної природи Карпатського регіону та подальшого розвитку екологічного менеджменту.

Крім того, вагомі результати показав відділ рекреації, який займався облаштуванням туристичних локацій. Завдяки його роботі вдалося створити комфортні умови для відвідувачів, що сприяє розвитку екотуризму та привертає ще більше уваги до парку як до об'єкта природної спадщини.

Виступи та обговорення підтвердили, що НПП "Синевир" продовжує залишатися однією з провідних природоохоронних установ України, демонструючи зразковий підхід до збереження природи, популяризації екологічних ідей та розвитку рекреаційної інфраструктури.

У підсумку Федір Дмитрович запросив до тісної співпраці для вирішення складних проблем, що лягають на плечі природоохоронців.

Насамкінець з усіх питань порядку денного, членами ради

кориговані.

На завершення засідання НТР, авторитетні члени ради серед яких доктор біологічних наук, професор

прийнято узгоджені й відповідні рішення.

Світлана ГРЕЧИН
фахівчиня відділу ЕОР

ЗВІТ ПРО РОБОТУ ДЕПУТА ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ ДЕРБАКА МИКОЛИ ЮРІЙОВИЧА

Звітний період: січня – грудень 2024 рік.

Головною метою моєї депутатської діяльності було і залишається відстоювання інтересів виборців, вирішення ключових завдань для розвитку громад та допомога українській армії.

Моя діяльність, як депутата обласної ради, перш за все спрямована на захист інтересів громадян, виконання їхніх доручень у межах депутатських повноважень. Водночас вважаю одним із головних завдань – підтримка ветеранів війни, військовослужбовців та членів їх сімей, сприяння у вирішенні питань лікування й реабілітації наших захисників, допомога внутрішньо переміщеним особам.

З огляду на це неодноразово вивчав та вносив пропозиції з розв'язання проблемних питань гірської місцевості, долучався до підготовки і проведення різноманітних заходів, ініційованих обласною радою, обласною військовою адміністрацією, а також тих, які здійснюються на території мого виборчого округу. Разом з колегами-депутатами обласної ради першочергово ухвалювали рішення ради, спрямовані на посилення обороноздатності країни, на потреби цивільного захисту населення, підтримку військовослужбовців, ветеранів, членів їх сімей та внутрішньо переміщених осіб.

Протягом звітної періоду відповідно до Закону України «Про статус депутатів місцевих рад», на виконання виборчої програми і доручень виборців, взяв участь у 6 (із 6) пленарних засіданнях Закарпатської обласної ради. Також активно долучався до роботи засідань постійної комісії з питань екології та використання природних ресурсів, агропромислового комплексу, розвитку села та земельного устрою, до складу якої я входжу.

Тому вектор моєї роботи, як депутата, першочергово полягав у вирішенні важливих питань життєдіяльності мешканців гірської Міжгірщини та Хустського району загалом. Також у рамках службових

обов'язків я долучався до заходів із розширення спектру соціальних програм, враховуючи належне збереження довкілля і примноження біорізноманіття. Задля цього був серед організаторів та учасників різних заходів та засідань, які здійснювалися із метою створення умов для цивілізованого відпочинку людей у відведених рекреаційних зонах та спеціальних місцях у лісі; щодо розширення мережі просвітницьких об'єктів – музеїв, реабілітаційних центрів для тварин, екологічних стежок, екскурсійних маршрутів. Мною неодноразово були порушені питання щодо підтримки молодіжних екологічних ініціатив, розвитку й підтримки діяльності освітніх закладів; наголошено на перевагах, участі та реалізації різних міжнародних проектів для розбудови територій тощо. Водночас на території Національного природного парку «Синевир» було облаштовано понад два десятка рекреаційних зон, де створені належні умови для відпочинку людей.

Упродовж звітної періоду було проведено понад 20 зустрічей із мешканцями виборчого округу та прийнято понад три десятка громадян. Отримано 36 заяв та звернень (5 – колективних), з яких 31 заяву вирішено особисто, 5 – спрямовано для до інших органів та установ для вивчення.

За рахунок коштів, виділених із обласного бюджету на виконання депутатських повноважень, надано адресної матеріальної допомоги на лікування 12 особам на суму 80 тис. грн та додатково вишукано фінансову можливість для лікування 2 жителям області. Серед депутатських ініціатив – сприяння у проведенні робіт з часткового ремонту дороги у с. Синевирська Поляна та частини дороги Синевирського перевалу між сполученням смт Міжгір'я та села Синевир.

Велика увага була приділена мною організації дозвілля школярів, зокрема вишукано можливості для організації екопізнавальних заходів дітям Колочавської і Синевирської територіальних громад та навколишніх громад.

Упродовж звітної періоду був серед ініціаторів та здійснював реалізацію низки фундаментальних проектів, спрямованих на розвиток закарпатського краю. Особливу увагу приділяв запитам, що стосувалися екології, інвестиційної політики та питань воєнного характеру, які є невід'ємною частиною сьогодення і важливою соціально-економічною його складовою.

Разом із колегами по фракції мною вживалися заходи для підвищення ефективності роботи із забезпечення всебічного розгляду звернень громадян та

порушених у них проблем, оперативного їх вирішення, задоволення законних прав та інтересів громадян.

В умовах дії воєнного стану прийом звернень громадян, запитів та листування тимчасово відбувалися здебільшого у паперовій і електронній формах. Надання консультацій на інформацію проводилося у телефонному режимі. Аналіз заяв, пропозицій та звернень свідчать, що громадяни мого виборчого округу порушують різні питання, але домінуючими є проблеми соціального захисту населення та питання щодо низьких пенсій, надання матеріальної допомоги, здебільшого на лікування, придбання медикаментів тощо.

Одним із векторів депутатської діяльності є також і допомога Збройним силам України, українським воїнам, внутрішньо переміщеним особам, багатодітним родинам, інвалідам, людям похилого віку, дітям-сиротам та іншим потребуючим соціально незахищеним особам. Саме тому, як депутат обласної ради, разом з відповідними районними й обласними службами, очільниками територіальних громад вивчав проблемні питання соціального захисту вказаних пільгових категорій громадян, шукав шляхи їх вирішення, сприяв зменшенню соціальної напруги з окремих проблемних питань сьогодення та поліпшенню рівня життя людей.

Так, окрім вирішення низки питань, що стосуються соціального захисту, транспортного сполучення, працевлаштування – намагався максимально допомогти мешканцям району, які потребують дороговартісного лікування, а також фінансово підтримати сім'ї військово-службовців, рідні яких знаходяться у зоні ведення бойових дій.

На вимогу дня спільно з колегами ретельно вивчав актуальні питання, опрацьовував зауваження, готував пропозиції та брав активну участь в обговоренні проектів рішень, які виносились на розгляд сесій обласної ради. Найбільш значимими в умовах воєнного стану були визначені пріоритетні видатки місцевих бюджетів, кошти яких скеровано першочергово на потреби військових та на утримання внутрішньо переміщених осіб у громадах та комунальних закладах.

Крім цього, попри функціональну спрямованість комісії, у якій працюю, вносив й інші актуальні пропозиції з важливих питань регіональної економічної політики, міждержавного транскордонного співробітництва, розвитку туризму та рекреації.

Брав участь у розширеній нараді 22 листопада 2024 року за участю керівництва обласної ради, департаменту екології та

природних ресурсів Закарпатської облдержадміністрації – обласної військової адміністрації, членів постійної комісії обласної ради з питань екології та використання природних ресурсів, агропромислового комплексу, розвитку села та земельного устрою, начальника Спеціалізованої екологічної прокуратури (на правах відділу) Закарпатської обласної прокуратури, представника Карпатського лісового офісу ДП «Ліси України», на якій розглядалися актуальні у лісовій галузі питання: Про стан проведення реформи лісового господарства в області; Про охорону, використання і відтворення природних ресурсів в області та про стан дотримання вимог екологічного й природоохоронного законодавства. За результатами засідання – вироблено рекомендації щодо реформи Карпатського лісового офісу на території Закарпатської області та про реорганізацію структурних підрозділів лісового господарства у Закарпатській області.

Як депутат обласної ради та директор Національного природного парку «Синевир», вважаю за необхідне активізувати роботу, спрямовану на розвиток природоохоронної галузі та дотримання законодавства у сфері природно-заповідного фонду. Зокрема, останніми роками впритул опікувався питаннями та здійснював необхідні заходи, пов'язані з продовженням відновлювальних робіт із реконструкції Музею лісу і сплаву НПП «Синевир». Однак, затяжна повномасштабна російська війна продовжує вносити свої корективи щодо реалізації цього проєкту.

Загалом у процесі основної і депутатської діяльності активно долучався до вирішення нагальних проблем екології в цілому та природоохоронній галузі зокрема. Неодноразово брав участь у засіданнях круглих столів, семінарах, конференціях та форумах, які присвячено цій тематиці.

Я особисто завжди відкритий до співпраці, схвально сприймаю пропозиції та проєкти, спрямовані на поліпшення економічного потенціалу нашого регіону та розвиток усіх його сфер.

Звітуючи про результати своєї діяльності, намагався стисло донести інформацію про свою депутатську діяльність, яка регулярно і більш детально висвітлювалася у ЗМІ, а також на сторінці Фейсбук.

Переконаний, що всі ухвалені рішення відповідали інтересам наших жителів і щиро вдячний за підтримку та допомогу виборців і колег.

І надалі кожен на своєму місці працює заради Перемоги!

Микола ДЕРБАК,
Депутат Закарпатської
обласної ради

